

MILIEUDEFENSIE MAGAZINE

ONAFHANKELIJK OPINIEBLAD OVER HET MILIEU - UITGAVE VAN VERENIGING MILIEUDEFENSIE - JAARGANG 39 - NR 4 - APRIL - 2010 - PRIJS € 3,60

RICHARD DE MOS,
PVV

“Milieu
is geen
linkse
hobby”

*De Yes Men
'fixen' alles!*

*Denken over
een nieuw
Milieudefensie*

*Slim omgaan
met restwarmte*

Milieudefensie Magazine
nummer 4
april 2010.

Milieudefensie Magazine is een uitgave van Vereniging Milieudefensie en verschijnt tien maal per jaar. Het blad wordt gemaakt op basis van een onafhankelijk redactiestatuut. De artikelen geven niet noodzakelijk het standpunt weer van de Vereniging Milieudefensie. Wie kopij wil inzenden, wordt verzocht vooraf contact op te nemen met de redactie. Overname van artikelen is mogelijk na overleg met de redactie. Milieudefensie wordt gedrukt op 100% kringlooppapier.

REDACTIEADRES

Postbus 19199, 1000 GD Amsterdam,
tel: 020-5507374, Fax: 020-5507310,
e-mail: redactie@milieudefensie.nl,
www.milieudefensie.nl.

Servicelijn (voor abonnementen,
administratie en vragen):

020-6262620.

Landelijk bureau Milieudefensie:
tel: 020-5507300

REDACTIE

Freek Kallenberg, Annemarie Opmeer
(hoofd)

Beeldredactie: Henk van Dijkhuizen,
Brenda Poppenk.

Vaste medewerkers: Vincent Bijlo, Jaap
Dirkmaat, Dirk Janssen, Wendy Koops,
Ronella Bleijenburg, Liesbeth Sluiter,
Michiel Bussink, Han van de Wiel.

Redactieraad: Victor van den Belt,
Laurens Berentsen, Kees van den
Bosch, Govert Valkenburg, Hansje Kalt,
John Verhoeven.

Illustraties: Zak, Sylvia Weve,
Stevenhagen

Cover: Klaas Jan van der Weij/ HH

Vormgeving: Ruparo (Joyce Limburg,
Ivo Sikkema), Amsterdam

Druk: Senefelder Misset, Doetinchem
Dit tijdschrift is gedrukt op Reviva Print

ABONNEMENT

Minimaal € 34,00 per jaar; u bent
dan tevens lid van Milieudefensie.
Opzeggingen dienen schriftelijk te
worden opgegeven bij de Milieu-
defensie Servicelijn, Postbus 19199,
1000 GD Amsterdam. Opzeggen kan
tot 1 november voor de eerste helft van
het kalenderjaar en tot 1 mei voor de
tweede helft van het kalenderjaar.

ADVERTENTIES

Tarieven en opgave via
Adviesbureau Cadex, Tuin 12,
4307 CH Oosterland (Zld),
tel. 0111-643307 / fax 0111-644084,
info@cadex.nl

6 RICHARD DE Mos

*Klimaat is geen milieu en
windmolens zijn een grote
subsidietruc. PVV-woordvoerder
milieu De Mos over wat hij wél
belangrijk vindt.*

12 MASTERCLASS VAN DE YES MEN

*De Yes Men zijn verrassend
succesvolle, onconventionele
activisten. Hun nieuwe film ging in
première en ze gaven een masterclass
actievoeren.*

18 NIEUW BELEID

*Activisme of lobby, of
allebei? Klimaat, landbouw,
welke thema's wel of niet?
Milieudefensie werkt aan een
nieuw Algemeen Beleidsplan.*

RICHARD DE MOS, PVV

A photograph of Richard de Mos, a man with short dark hair, wearing a dark suit jacket, a checkered shirt, and a patterned tie. He is leaning forward at a wooden podium, holding a pen in his right hand. A microphone is visible to his right. The background is a blurred red and orange pattern.

“We willen
een tastbaar
milieubeleid”

Wat PVV-er Richard de Mos betreft, zijn milieu en klimaat
verschillende dingen. “Als je kritische vragen stelt, ben je meteen een
platte-aardedenker.”

HAN VAN DE WIEL

“**H**a, onze vrienden!” PVV’er Richard de Mos reageert ironisch als we bellen met het verzoek om een interview. De politieke carrière van PVV’er Richard de Mos (1976) gaat als een raket. Nadat PVV-er Barry Madlener de Tweede Kamer verruilde voor het Europees Parlement, werd voormalig onderwijzer en PVV-beleidsmedewerker De Mos in september 2009 Kamerlid. Een half jaar later kwam daar een zetel in de gemeenteraad van Den Haag bij. Voorlopig de meeste bekendheid verwierf De Mos met zijn aankondiging ‘als luis in de pels’ mee te gaan naar de klimaatop in Kopenhagen “om goed in de gaten te houden dat Nederlands belastinggeld op verantwoorde wijze wordt besteed.” De joviale De Mos maakt van zijn hart geen moordkuil.

Met de verkiezingen voor de deur werkt de PVV aan het partijprogramma. De Mos is verantwoordelijk voor het milieubeleid, verkeer en waterstaat. “We willen verschil maken tussen milieubeleid en klimaatbeleid. De M van VROM staat voor milieu, maar het gaat altijd over klimaat. Wij zijn vóór milieubeleid. Natuurlijk zijn ook wij voor schone lucht, schoon water en we zijn blij dat het daarmee gelukkig heel goed gaat. Dieren die een poos zijn weggeweest komen weer terug: de ooievaar, de das. Dat komt door gedegen milieubeleid bij fabrieken, door schonere auto’s. Maar het klimaatbeleid raakt kant noch wal. Daar willen we vanaf. Moeder natuur gaat over klimaat, de mens niet.”

Ziet u de aandacht voor klimaatverandering als bangmakerij?

“Ja. Het begon met de film van Al Gore. Als leek denk je: hoe lang hebben we nog? Nederland gaat van de kaart! Leg maar vast een roeiboot op het dak. Waarom moet je mensen zo bang maken en een schuldgevoel aanpraten, als je ervan overtuigd bent dat er wat aan de hand is? Kinderen worden op scholen al geïndocctrineerd over zielige ijsberen. Prima als je

de film van Al Gore op een middelbare school laat zien. Laat dan ook *The Great Global Warming Swindle* zien. Dan kunnen kinderen zelf een mening vormen.”

U gelooft niets van door de mens veroorzaakte klimaatverandering?

“Het ligt wat genuanceerder. Ik zeg niet dat de klimaatalarmisten van het IPCC (het VN-panel van klimaatexperts; red.) totaal geen gelijk hebben - ik ben een leek op dit gebied. Maar over de rol van de zon, wolken en oceanen op het klimaat weten wetenschappers zo weinig. Dan is het in tijden van crisis, waar mensen met doorligwonden in ziekenhuizen liggen en het onderwijs achteruit holt, onverantwoord miljarden euro’s in klimaatbeleid te pompen. Daar komen de fouten in het IPCC-rapport nog eens bij. Als je kritische vragen stelt, word je uitgemaakt voor een platte-aardedenker. Ik zeg alleen dat ik twijfels heb: de mens draagt maar voor

“Windmolens zijn
gehaktmolens voor
vogels”

3 procent bij aan de CO₂-uitstoot en de aarde warmt al sinds 1998 niet meer op. Een sterrenkundige als Kees de Jager zegt dat de zonneactiviteit zodanig afneemt, dat er een nieuwe koudeperiode aankomt, te vergelijken met de kleine ijstijd.”

Robbert Dijkgraaf van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen gaat voor de VN het IPCC-rapport tegen het licht houden. Het Planbureau voor de Leefomgeving doet hetzelfde. Stel dat de belangrijkste conclusies overeind blijven?

“Dan zeggen wij: daar twijfelen wij aan. Als het sinds 1998 niet meer opwarmt, is dat een lange tijd.”

Dat is juist heel kort, in klimaat termen, 1998 was bovendien een extreem warm jaar.

Richard de Mos viert met collega Sietse Fritsma de overwinning bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag.

Nieuwe auto's zijn al schoon, veel fabrieken hebben al waterzuiveringsinstallaties. Overtredingen willen we hard aanpakken, met forse boetes op illegale lozingen. En op zwerfafval, een ergernis van iedereen. Er zijn wijken waar mensen afval zo van de balkons gooien. Geef een schip dat illegaal olie loost desnoods een vaarverbod. We denken ook over het aanpakken van de plastic soep in de oceanen, een probleem voor het leven in de zee. Dat is tastbaar, daar zouden we als wereld misschien iets aan kunnen doen. Wij vinden milieu belangrijk. Ik heb een huisje in Tsjechië, en ik vind niks lekkerder dan in de bergen wandelen. Natuur is superbelangrijk."

En het internationale milieubeleid?

"De wereldwijde bomenkap, in Brazilië bijvoorbeeld, komt doordat mensen een stuk bos in brand steken omdat ze niet te eten hebben. Of ze zijn met illegale houtkap bezig. Hoe komt dat? Haal eerst de handelsbarrières eens weg. Zorg voor open handel, zonder tariefmuren, dan help je landen. Als mensen rijker worden, gaan ze zich vanzelf zorgen maken om hun achtertuin. Dat zie ik bijvoorbeeld in Tsjechië. Ze hebben nu geld om natuurparken te maken. Daar ben ik voorstander van. Nationaal Park de Veluwe: perfect. Zorg dat er meer zijn. En dat ze echt beschermd worden."

Milieu is dus geen linkse hobby?

"Goed dat je dat vraagt. Milieu is van iedereen. Ieder weldenkend mens vindt het heerlijk om na een dag werken in de bossen te lopen. Of van het strand te genieten, zonder dat er klonten olie liggen. Mijn collega en vriend Dion Graus maakt zich druk om de jacht op walvissen. Dat is ook tastbaar. Dáár willen we voor gaan."

U zegt: auto's worden schoner, maar groeiend autoverkeer is toch niet bevorderlijk voor de luchtkwaliteit?

"Het fijnstofprobleem is de laatste honderd jaar gigantisch verbeterd. Toen we allemaal kolen stookten hadden we een fijnstofprobleem."

Volgens de GGD's is het nog steeds een

"Dat klopt. Maar een ander gegeven is dat klimatologen die een opwarming voorspellen uitgaan van computermodellen. Zijn die betrouwbaar? Volgens Henk Tennekes, oud-directeur van het KNMI, kunnen we het weer van morgen niet eens voorspellen, laat staan dat over 50 jaar. Tot nu toe is de opwarming onzichtbaar. Waar blijft de stijging van de temperatuur, waar blijft de verhoging van de zeespiegel uit de doemscenario's?"

En het smelten van de Noordpool dan? En de zeespiegelstijging bij eilandstaten als Vanuatu en de Malediven?

"De klimaatalarmisten winkelen selectief. Ijs smelt altijd in de zomer; ik geloof dat Al Gore toen de opnamen voor zijn film heeft gemaakt. Bovendien is de hoeveelheid ijs op de Zuidpool aan het groeien. Dat is veel belangrijker dan wat er op de Noordpool gebeurt, want Noordpoolijs drijft op zee en mocht dat smelten, dan heeft dat geen netto effect op de zeespiegel. De Zweedse geoloog en natuurkundige Nils-Axcel Mörner, tot voor kort voorzitter van INQUA, de internationale onderzoekscommissie naar zeespiegelveranderingen, zegt dat ondanks fluctuaties de zeespiegel niet stijgt. Professor Rob Kouffeld, emeritus hoogleraar Energievoorziening van de TU Delft, zegt dat de zeespiegelstijging afneemt."

Bent u überhaupt te overtuigen van het tegendeel?

"Als de zeespiegel in tien jaar ineens 50 centimeter stijgt, of als het een graad warmer wordt in tien jaar tijd."

Dus na een aantal hete zomers...

"Nee, zo werkt het niet. Je kunt op grond van deze koude winter ook niet zeggen dat de aarde afkoelt. Klimaat gaat over een lange periode. Maar of de mens daar de schuld van is en of we daar met zijn allen belasting voor moeten betalen, daar heb ik mijn twijfels bij."

U bent ook niet enthousiast over energiebesparing.

"Dat zijn we wel, als mensen dat uit vrije beweging doen. De tijd dat Vader Staat

"Een op de tien auto's in Den Haag is Pools"

oplegt wat we moeten doen, is voorbij. Als mensen zeggen: ik wil mijn huis isoleren – *be my guest*. Ik heb het zelf ook gedaan. Maar leg het niet op. Je mag mensen bewust maken, maar laat de markt zijn werk doen."

Isolatie kost een lieve duist. Kan subsidie mensen niet helpen?

"De stimulans moet zijn dat het niet duur is om te isoleren. Subsidie is belastinggeld. Je pakt het mensen via de achterdeur weer af. Het is niet de taak van de overheid om mensen lastig te vallen met belastingverhogingen om iedereen aan subsidie te helpen."

De PVV wil een 'tastbaar milieubeleid'. Wat is dat?

"Tastbaar is schoon water, schone lucht.

probleem, met duizenden vroegtijdige doden tot gevolg.

“Fijnstof bestaat voor 35 tot 80 procent uit natuurlijke stoffen: huidcellen, zeelucht, zand. In hoeverre kun je het aantal vroegtijdige doden dan kwantificeren?”

Daar denk je anders over als je in Schiedam langs de A20 woont.

“Natuurlijk. De bermten moeten groener worden, dan houd je fijnstof tegen. Het is ook buitengewoon onhandig geweest om huizen langs snelwegen te bouwen, al zetten wij wel vraagtekens bij de schadelijkheid van fijnstof. Je zou de bedrijventerreinen meer bij afritten van snelwegen moeten leggen, dan houd je het verkeer buiten de stad.”

Toch, het autoverkeer blijft groeien. En de PVV is tegen maatregelen als de kilometerheffing. Hoe los je dat op?

“Er zijn heel veel nieuwe Nederlanders. Dat is een politieke keuze. Wij vonden het niet verstandig de grenzen te openen voor Polen om hier te komen werken. Een op de tien auto's in Den Haag is Pools. Het aantal auto's neemt gigantisch toe, dus het is noodzakelijk om wegen te verbreden of soms een nieuwe weg aan te leggen. We zijn een overbevolkt land. Ook dat is een keuze geweest van de overheid. Die heeft hier één miljoen niet-westerse allochtonen naartoe gehaald. Er lopen hier een half miljoen Oost-Europeanen rond. Anderhalf miljoen mensen, die allemaal auto rijden. Logisch, want die moeten zich ook verplaatsen. Ik neem het die mensen ook niet kwalijk. Maar het is beleid geweest. Begrijp me niet verkeerd: als ik een Pool was geweest, was ik ook hierheen gekomen. Maar ons wegnemen kan het niet aan. Kilometerheffing is geen oplossing. Wat wel werkt, is het aanpakken van knelpunten. Dat vraagt één tienduizendste van het totale oppervlak van Nederland. Je lost daar een groot deel van de fileproblematiek mee op en je houdt de mobiliteit in stand.”

Maar de aanleg van meer wegen creëert nieuw verkeer.

“Daar geloof ik niet in. Je zegt ook niet: je bouwt een nieuw ziekenhuis en er gaan meer zieken in liggen. Ik ga tenminste niet voor de lol naar het ziekenhuis om de bedden te testen.”

Hoe kijkt de PVV tegen openbaar vervoer aan?

“Ik vind de trein ideaal, maar wel duur. Als Jan Modaal kan kiezen tussen auto of trein, kiest hij sneller voor de auto. Dit kabinet wilde het OV per jaar met 5 procent laten groeien. Wij willen eerst investeren in de kwaliteit en dan in de kwantiteit. Als je veilig in de trein kunt zitten, kies je er eerder voor. Kijk daarna of je kunt uitbreiden.”

De PVV komt op voor de huisdieren. Hoe staat de partij ten opzichte van de intensieve veehouderij?

“Dat is de portefeuille van Dion Graus, ik zal even kijken of hij er is.” De Mos gaat kijken maar keert onverrichter zake terug. “Wij zijn voor de veehouderij, mits de dieren goed onderhouden worden en

“Klimaatarmisten winkelen selectief in de gegevens”

dierwaardig worden geslacht. Veel boeren gaan goed met hun dieren om. Het is een sector die Nederland al honderden jaren in huis heeft.”

Maar niet zo intensief.

“Hij is intensiever geworden, dat is een goed punt. Dion is altijd de eerste om Kamervragen te stellen bij misstanden op boerderijen. Ritueel slachten in slachterijen vinden wij verwerpelijk. Ik vraag het hem en mail zijn antwoord.” De volgende dag komt het antwoord: “We zijn voor een gecontroleerde afbouw van de intensieve (melk)veehouderij. Echter, de bio-industrie wordt en werd in de hand gewerkt door het aankoopgedrag van consumenten. Afbouw ligt in handen van consumenten, niet van politiek.”

De M van VROM gaat ook over energiebeleid, zegt De Mos. “Fossiele brandstoffen raken op, dus je moet alternatieven zoeken. Wij kiezen voor kernenergie.”

De PVV wil dat de staat voor 51 procent eigenaar wordt van iedere nieuwe kerncentrale. Waarom wel staatssteun naar kernenergie en niet naar zonne- en windenergie?

“Een warm huis en elektriciteit zijn pri-

maire levensbehoeftes van de mens. De overheid moet hierin voorzien met een energieleveringsgarantie. Windmolens gaan daar niet voor zorgen, tenzij we heel Nederland vol zetten. Windmolens hebben maar twintig procent rendabiliteit, leveren onregelmatig, zijn landschapsverziekend en gehaktmolens voor vogels. Als je van het milieu houdt, zet je ze niet neer. Wij zien er geen oplossing in, het is een grote subsidietruc. Met twee kerncentrales erbij zijn we al een heel eind. Daarvan is de leveringszekerheid bewezen. We zijn niet tegen zonne- en windenergie, maar zetten vraagtekens bij de leveringszekerheid. En het moet niet met subsidies worden betaald. Zonne- en windenergie staan relatief nog in de kinderschoenen. Dan is het onverantwoord om daar veel subsidie in te steken. Er zijn zelfs mensen, zoals natuurkundige Fred Udo, die zeggen dat het compleet zinloos is en dat we per jaar 2 miljard euro weggooien. Veel subsidies brengen niet wat er van verwacht wordt.”

Ziet de PVV sowieso niets in subsidies?

“Daar zijn we niet enthousiast over. En inderdaad, zelfs ADO Den Haag moet het wat ons betreft op den duur zonder subsidie doen. En ik ben een ADO supporter *pur sang*. Wij zeggen: doe lastenverlichting, zodat mensen meer centjes in de portemonnee hebben en zelf kunnen beslissen. Maak mensen ook bewust. We geloven in een zender voor de publieke omroep die voor bewustwording kan zorgen. Prima. Maar niet in allerlei subsidiestromen.”

En wat vindt De Mos nu eigenlijk echt van Milieudefensie?

“Milieudefensie staat 180 graden lijnrecht tegenover ons. Zij zijn gesubsidieerde klimaatarmisten die geloven in doomsce-nario's die erger zijn dan *Nightmare on Elmstreet*, terwijl wij geloven in een realistische benadering van de milieuproblematiek. En in de mensheid niet overschatten door te denken dat Moeder Natuur zich een twee-gradendoelstelling laat opleggen! Milieudefensie mag geloven wat het wil, maar niet op kosten van de belastingbetaler.” ■

Dit is het tweede deel in een serie over populistisch rechts en de milieubeweging. Het eerste deel, De stem van het volk, verscheen in het maartnummer van Milieudefensie Magazine.